

Seat No. : _____

XT-118
LL.B. (Sem.-II)
April-2013

113-F-Principles of Political Science & Theory

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

સૂચના : દરેક પ્રશ્ન સમાન ગુણ ધરાવે છે.

1. ભારતની અર્ધસમવાયીતંત્ર વ્યવસ્થા સમજાવો. આ વ્યવસ્થા સંપૂર્ણ સમવાયતંત્રી વ્યવસ્થાથી કઈ રીતે અલગ પડે છે ?

અથવા

નાગરિકત્વની વ્યાખ્યા સમજાવો. નાગરિકત્વ સંબંધી બંધારણીય જોગવાઈઓની ચર્ચા કરો.

2. બંધારણનાં અનુચ્છેદ 12 અન્વયે ‘રાજ્ય’ એ શું છે ? સર્વોચ્ચ અદાલતનાં નિર્ણીત ચૂકાદાઓ ટાંકી અનુચ્છેદ 12 નો વ્યાપ કઈ રીતે વિસ્તૃત થયેલ છે તે સમજાવો.

અથવા

સંસદીય લોકશાહી વ્યવસ્થા અને પ્રમુખશાહી લોકશાહી વ્યવસ્થા વિગતવાર સમજાવો. તેમની વચ્ચેનાં તફાવતો જણાવો.

3. સત્તા વિભાજનનો સિદ્ધાંત વિગતવાર સમજાવો તથા ભારતમાં સ્વસ્થ લોકશાહી જાળવવામાં તેનું મહત્ત્વ જણાવો.

અથવા

“મૂળભૂત અધિકારો ત્યજવાનો સિદ્ધાંત” શું છે ? આ સિદ્ધાંત તેમજ ન્યાયિક અભિગમને ધ્યાનમાં રાખી ભારતમાં “જીંદગીનો અંત લાવવાનાં અધિકાર”ની કાનૂની સ્થિતિ અંગે ચર્ચા કરો.

4. નીચેના પૈકી ગમે તે બે સમજાવો :

(અ) રાજ્ય અને નાગરિક વચ્ચેનાં આંતરિક સંબંધો

(બ) કેસ-પ્રદિપકુમાર બિશ્વાસ વિ. ઈન્ડીયન ઈન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ કેમિકલ બાયોલોજી [(2002)5 SCC 111]

(ક) ગ્રહણનો સિદ્ધાંત અને તેનું અમલીકરણ

(ડ) અર્ધસમવાયીતંત્ર વ્યવસ્થાનાં ફાયદા અને ગેરફાયદા

Seat No. : _____

XT-118

April-2013

LL.B. Sem.-II

113-F : Principles of Political Science & Theory

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instruction : Each question carries equal marks.

1. Explain the Quasi-Federal System of India. How it differs from true federal system ?

OR

Define and explain the meaning of citizenship. Discuss the constitutional provisions relating to citizenship.

2. What do you mean by “State” defined under Article 12 of the Constitution ? Explain with decided cases, how the Supreme Court expanded the scope of Article 12.

OR

Explain in detail the Parliamentary Democratic System and Presidential Democratic System. Distinguish between them.

3. Explain in detail the Doctrine of Separation of Powers and its importance in maintaining healthy democracy in India.

OR

What is Doctrine of Waiver of Fundamental Rights ? Discuss the legal status of “Right to Die” in India taking into consideration above doctrine and judicial approach.

4. Explain any **two** from the following :

- (a) Inter-relationship between State and Citizen.
- (b) Case : *Pradeep Kumar Biswas V. Indian Institute of Chemical Biology* [(2002) 5 SCC 111].
- (c) Doctrine of Eclipse and its application.
- (d) Merits and demerits of Quasi-Federal System.
